

УДК371.385.4:579:616.31

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ МІКРОБІОЛОГІЧНОГО ГУРТКА НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ

С. І. Климнюк, Л. Б. Романюк, Н. І. Ткачук, О. Б. Кучмак, Т. О. Бригідир
ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського”

WORK ORGANIZATION OF THE STUDENTS MICROBIOLOGY SCIENTIFIC GROUP AT THE DEPARTMENT OF MEDICAL BIOLOGY, MICROBIOLOGY, VIROLOGY AND IMMUNOLOGY

S. I. Klymniuk, L. B. Romaniuk, N. I. Tkachuk, O. B. Kuchmak, T. O. Bryhidyr
SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky”

Стаття присвячена роботі студентського наукового гуртка з мікробіології на кафедрі медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології в Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського, що ґрунтується на індивідуальному підході до кожного студента, і перевагам такої організації праці.

The article is dedicated to the work of the Student’s Microbiology Scientific Group at the Department of Medical Biology, Microbiology, Virology and Immunology of Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky. This work is based on the individual approach to each student, which is also reflected in the article as an advantageous aspect.

Вступ. Триває громадське обговорення проекту Програми розвитку вищої медичної освіти до 2015 року, розробленої Міністерством охорони здоров’я. Для її реалізації необхідні суттєві зміни та ґрунтовні реформи, що вимагають не лише кваліфікованих кадрів, але й чималих коштів. Зі слів начальника управління освіти та науки МОЗ України Олександра Волосовця [1, 2], в межах цієї програми планується запровадити в медичних вузах та закладах післядипломної освіти законодавчо визначене співвідношення викладач-студент, коли кількість студентів у групі не перевищуватиме 6 осіб, а не 10–15, як буває нині. Це потребує щорічних додаткових фінансувань та збільшення кількості викладачів, з паралельним оновленням навчально-методичної бази, запровадження нових технологій, що виправдовує кінцеву мету – поліпшити якість підготовки майбутнього лікаря.

За оцінками фахівців, в нашій країні ще не досягнуто рівня фундаментальної та клінічної підготовки лікарів, який би цілком відповідав сучасним міжнародним стандартам, повільно запроваджуються в навчальний процес сучасні наукові розробки, спостерігається постаріння викладацького складу. Водночас медична освіта не пасе задніх і щорічно кількість абітурієнтів до медвузів збільшується [3, 4]. За ре-

зультатами Всеукраїнського рейтингу вищих навчальних закладів “ТОП-200”, майже всі державні вищі медичні вузи увійшли до 60 кращих університетів країни. У 2008 р. за рейтингом вищих медичних навчальних закладів України з комплексної оцінки результатів державного тестування студентів та інтернів за системою “Крок” Тернопільський медуніверситет посів четверте місце, а серед фармацевтичних факультетів – перше місце. За показником державного ліцензійного іспиту “Крок – 2”. “Загальна лікарська підготовка” випускники медичного факультету ТДМУ 2009 року розділили третє місце з випускниками Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, а останні роки завжди посідає провідне місце серед вищих медичних вузів України [4, 5].

Основна частина. На кафедрі медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології мікробіологічний гурток працює від часу заснування кафедри. Впродовж останніх років велика кількість студентів виявляє бажання займатись певними практичними фрагментами наукової роботи. Багато з них приходять у гурток із своїми оригінальними ідеями, і викладачі, зазвичай, допомагають у їх реалізації. Молоді викладачі, які прийшли на кафедру впродовж ми-

нух років, здебільшого, займалися у наукових гуртках на різних кафедрах університету. Це дає їм можливість краще зрозуміти та зорієнтувати нинішніх студентів у науковій роботі.

Організація роботи гуртків університету в основному проводиться за уніфікованою схемою: щорічно на початку навчального року керівник гуртка після перших організаційних зборів, куди приходять всі бажанчі, визначається з тематичним планом засідань на семестр чи на навчальний рік, і подає його у студентське наукове товариство. Впродовж навчання, згідно з затвердженим планом, проводяться збори, до яких долучаються викладачі кафедри, і виступають із доповідями студенти-гуртківці. Разом вони обговорюють актуальні питання того чи іншого напрямку досліджень та новини в обраній галузі науки.

Донедавна на кафедрі медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології мікробіологічний гурток працював за такою ж схемою, але враховуючи специфіку предмета та рівень практичних навичок студентів II курсу, викладачі спробували модернізувати організацію праці молодих науковців і максимально наблизити її до правил виконання дисертаційних робіт. Переваги такого розкладу виявились незаперечними, оскільки кожен окремий студент має свого наукового керівника і займається з ним індивідуально. За бажанням гуртківців викладачі-наставники створюють малі групи з 2-3 осіб, що працюють над однією визначеною темою. Це дає змогу студентам краще опанувати практичну частину обстеження і самостійно проводити як забір матеріалу, так і всі етапи мікробіологічних досліджень під контролем викладача. Більшість викладачів кафедри в минулому лікарі-практики, що дозволяє максимально наблизити бактеріологічні дослідження до клінічної практичної медицини. По-перше, за спільними домовленостями із дільничними лікарями поліклініки та стаціонару відбирається певний контингент пацієнтів, щоб забезпечити надходження клінічного матеріалу. В цьому також беруть участь студенти-гуртківці. По-друге, індивідуальна робота з кожним студентом дає можливість скласти керівнику гнучкий графік, що не порушуватиме основну роботу бактеріологічної лабораторії кафедри тому, що специ-

фіка досліджень вимагає певних затрат і часу, і коштів: приготування середовищ, виготовлення, фарбування та перегляд препаратів-мазків, культивування мікроорганізмів, їх ідентифікація.

Така організація праці за останні три роки дала свої результати не лише в плані презентації доповідей студентів на Міжнародному конгресі студентів і молодих вчених, що проводиться щорічно в університеті, але й на інших конференціях. Наші гуртківці опублікували у співавторстві 5 статей у фахових журналах за результатами власних досліджень: "Вісник наукових досліджень", "Медичні перспективи", "Здобутки клінічної і експериментальної медицини", "Новини стоматології". Студенти, що закінчили навчання на кафедрі медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології, також продовжують відвідувати гурток і проводити дослідження. Багато з них, приходячи на клінічні кафедри уже з багажем певних знань і досвіду дослідницької роботи, займаються в гуртках там. Це зміцнює міжпредметні зв'язки та покращує інтеграцію теоретичних знань у практичну медицину.

Висновки. Узагальнюючи особливості організації роботи із студентами у мікробіологічному гуртку на кафедрі медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології, можна відмітити:

- індивідуальний підхід до кожного студента сприяє кращому опануванню методик дослідження і практичному виконанню самими студентами фрагментів науково-дослідної роботи;

- заняття у гуртку на молодших курсах покращує підготовку майбутніх фахівців у галузі наукових досліджень і допомагає їм інтегрувати свої теоретичні знання у практичну медицину;

- самостійне виконання мікробіологічних досліджень дасть змогу майбутньому лікарю-практику чи науковцю конкретніше визначити перелік і обсяг методик, необхідних для реалізації певної мети.

Поряд з цим, заняття у гуртку стимулює студентів до наукового мислення, і в подальшому може бути корисним при плануванні дисертаційних робіт, що, в свою чергу, сприятиме становленню майбутніх науковців для роботи у науково-дослідних та освітніх установах.

Література

1. Кожухар І. Медична освіта: перезавантаження / І. Кожухар // Медичний світ. – 2011. – № 11 (10). – С. 27-31. – С. 3.
2. Ковальчук Л. Я. Впровадження нової методики навчального процесу в Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського / Л. Я. Ковальчук // Медична освіта. – 2007. – № 2. – С. 16-20.

3. Проблеми впровадження Болонської конвенції в навчальному процесі України / Л. Я. Ковальчук, А. Д. Беденюк, О. В. Олійник [та ін.] // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю "Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ України : результати,

проблеми та перспективи” (20–21 травня 2010 року). – Тернопіль: ТДМУ, “Укрмедкнига”, 2010. – С. 189–193.

4. Підготовка лікаря загальної практики – один з напрямків реформування вищої медичної освіти / [Ю. М. Казаков, Л. Ф. Звягінцева, В. Ю. Штомпель та ін.] // У кн.: Сучасні проблеми підготовки фахівців у вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладах I–IV рівнів акредитації

МОЗ України. – Київ – Тернопіль, 1999. – С. 32–33.

5. Безперервний професійний розвиток лікарів та провізорів та якість підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я / М. Б. Бабчук, О. П. Волосовець, І. І. Фещенко [та ін.] // Науково-медична конференція з міжнародною участю “Проблеми безперервного професійного розвитку лікарів і провізорів”: збірник праць. – К., 2007. – С. 3–7.